

Sanayide yabancı ortaklığı geriliyor

ISO 500 şirketlerinde yabancıların payı sürekli azalıyor. 2010'da 148 firmada yabancı ortak bulunurken, 2015'te yabancı ortaklı şirket sayısı 125'e kadar geriledi

Türkiye sanayisi içinde yabancıların payı her geçen yıl geriliyor. **İstanbul Sanayi Odası**'nın her yıl yayınladığı 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırması da rakamlarıyla bu trendi ortaya koyuyor. 2010 yılında Türkiye'nin en büyük 500 sanayi şirketinin 148'inde yabancı ortak bulunurken, geçen yıl bu sayı 125'e geriledi. **ISO 500** 2015 verilerine göre yabancılarla sadece sayı azalmadı, yabancı ortaklıkların satış hasılatı, brüt katma değer, ihracat ve üretimden satışları gibi bütün temel kalemlerde payları geriledi. Bu şirketlerin **ISO 500**'ün yarattığı

toplam brüt katma değer içindeki payı 5 yıl içinde yüzde 35,3'ten yüzde 18,4'e düştü. Büyük şirketler arasında yabancıların en fazla ortak oldukları sektör ulaştırma araçları imalatı ve gıda oldu. Son 5 yılda bu iki sektörde de sınırlı düşüş görüldü. İlk 500'de yer alan şirket sayısı ulaşım araçlarında 26'dan 25'e, gıdada 23'ten 19'a geriledi. Çelik sektöründeki yabancı ortaklı şirket sayısı 9'dan 5'e düştü. En fazla düşüş ise kimya sektöründe oldu.

MEHMET FİLOĞLU / **09**
Haberin devamı

Yabancı paylı şirketlerin en fazla azaldığı sektörler

Sektör	Sayı
Diğer kimyasal	-9
Makine	-5
Petrol ve kömürden ürün	-5
Demir-çelik	-4
Plastik	-3
Tekstil	-3

Yabancılar son 5 yılda sanayinin her sektöründe azaldı

Baştarafı 1. sayfada

MEHMET FİLOĞLU / İSTANBUL

Listede 2010'da 'diğer kimyasallar' sektöründe faaliyet gösteren 17 firma yer alırken, geçen yıl bu rakam 8'e geriledi. Sektör kapsamı petrol, kömür, kauçuk ve plastik ürünlerini de içine alacak şekilde genişletildiğinde yabancı ortaklı şirket sayısının 34'ten 20'ye gerilediği görülüyor. Bu alandaki en önemli sapma ise Azeri Socar'ın Petkim'i satın alması oldu.

İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Başkanı Murat Akyüz ise yabancıların kimya sektöründen çıkması gibi bir durum olmadığını söyledi. Son dönemde kimya sektöründe fiyatların düşmesinden kaynaklı olarak ISO 500 listesine giren firma sayısında düşüş olduğunu aktaran Akyüz, "Son dönemde Türkiye'den çıkış gözlemlenmedi. Aksine yabancıların yerli firmalar ile ilgilendiklerini duyuyoruz" diye konuştu.

Tekstilde yabancı kalmadı

Tekstil sektörü hiçbir zaman yabancıların çok fazla ilgi gösterdiği bir alan olmadı. Buna rağmen 2010 yılında biri yüzde 100 yabancı sermayeli 3 firma ilk 500 firma arasına girmeyi başarmıştı. 2015'e gelindiğinde ise yabancı ortaklı hiçbir firma Türkiye'nin sanayi devleri arasında kendine

yer bulamadı. Hazır giyimde faaliyet gösteren şirket sayısı ise 2'den 3'e çıktı.

Ürettikleri katma değer 2010'un bile gerisinde

Yabancı paylı şirketlerin üretimden satışlarının toplam içindeki payı 2010'da 30.9 seviyesindeyken 2015'te yüzde 30.9'a geriledi. Net satış hasılatında ise daha sert düşüş görüldü. Yabancı paylı şirketlerin toplam içindeki payı yüzde 35.3'ten yüzde 31.8'e geriledi. Yaratılan katma değerdeki düşüş sert dikkat çekti. 5 yıl içinde 500 şirketin yarattığı brüt katma değer 87 milyar liradan 152 milyar liraya yükselirken, yabancıların ise 31 milyar liradan 28 milyar liraya geriledi. Böylelikle payları 35.3'ten 18.4'e düştü.

Her kategoride düşüş var

Yabancı paylı şirketlerin toplam içindeki payı neredeyse her kategoride düştü. Özkaynak içinde yüzde 24.1'den yüzde 16.2'ye, aktifler içinde yüzde 27'den yüzde 15.6'ya, toplam kâr içinde yüzde 25.9'dan yüzde 18.7'ye, ihracat içinde yüzde 44.9'dan yüzde 38.5'e, istihdamda yüzde 28.7'den yüzde 22'ye geriledi. Öte yandan yabancılar son 5 yılda Türkiye'de ortak oldukları şirketlerdeki paylarını artırdılar. 2010'da ISO 500'deki şirketlerin 45'i yüzde 100 oranında yabancılarla atken, 2015'te bu rakam 51'e yükseldi. Yabancıların ortalama hisse oranı ise

Yabancı paylı şirketlerin toplam içindeki oranı her kategoride geriliyor (%)

Kalem	2010	2015
Üretimden Satışlar (TL)	30.9	30.4
Satış Hasılatı	35.3	31.8
Brüt Katma Değer	35.3	18.4
Özkaynak	24.1	16.2
Aktif Toplamı	27.0	15.6
Dönem Karı (V.Ö)	25.9	18.7
İhracat (Bin \$)	44.9	38.5
İstihdam	28.7	22.0

2010'da yüzde 67'den 71'e yükseldi.

Makro gelişmelerin etkisi hissediliyor

EY Türkiye Kurumsal Finansman Bölümü Başkanı Müşfik Cantekinler, 2015 yılında yabancı yatırımcının sanayiye olan ilgisinin, temel olarak Türkiye ve coğrafyasında yaşanan gerilimler nedeniyle sınırlı olarak etkilendiğini söyledi. 2015'te gelişmekte olan ekonomilerde, başta Rusya ve Brezilya olmak üzere, geçmiş yılların aksine sınırlı büyüme veya küçülme görüldüğünü hatırlatan Cantekinler, "Öte yandan, gelişmiş ekonomilerin görece daha iyi durumda oldukları ve bu durumun yabancı yatırımcıların stratejisinde değişikliğe sebep olabildiğini gözlemliyoruz. ABD'de beklenen faiz artışları da yabancı yatırımcıların karar almasında önemli bir

etken olarak dikkat çekiyor. Ayrıca döviz kurlarında son dönemdeki dalgalanmaların etkileri de, en çok gelişmekte olan ekonomilerde hissediliyor" dedi.

Sanayinin dışında da çıkış var

Cantekinler, makroekonomik faktörlerin yanında, özellikle Avrupa ve ABD merkezli bazı yatırımcıların, kendi operasyonel ve finansal kararlarını doğrultusunda da çıkış kararları aldıklarını dile getirerek, şunları söyledi: "Sanayinin yanı sıra genel anlamda baktığımızda, Total Oil, Dia, Metro, Darty, Carrefour ve Tesco son dönemde Türkiye'yi terk eden Avrupa ve ABD merkezli yatırımcılardan bazıları. Ashında Türkiye'den çıkan yabancı yatırımcıların önemli bir kısmının Türkiye'de uzun yıllar süren bir geçmişi bulunuyor. Kısa bir süre önce girdikle-

ri Türkiye pazarında, güçlü oyuncuların bulunması ve rekabetçi ortamın diğer gelişmiş ekonomilere göre daha hissedilir olması gibi nedenler sebebiyle kısa sürede stratejilerini değiştirme kararı aldıklarını gözlemliyoruz. Öte yandan bazı yabancı yatırımcıların da önemli yatırım kararlarını daha hızlı alabilmek ve finansalları yurtdışında bulunan ana şirket bünyesinde konsolide etmek gibi amaçlarla, Türk şirketlerindeki paylarını %50'nin üzerinde artırdıklarını görüyoruz. Buna ek olarak, karlı Türk şirketlerindeki hisselerini %100'e kadar artıran yabancı yatırımcılar da bulunuyor."

"Açığı Ortadoğulular kapatabili"

Müşfik Cantekinler, son dönemdeki olumsuz gelişmelere karşın Türkiye'nin ilk çeyrekte yüzde 4.8 büyüdüğünü hatırlatarak, "Türkiye ekonomisinde yaşanan bu olumlu gelişmeyle birlikte, jeopolitik gerilimlerin azalmasına bağlı olarak, yabancı yatırımcının ilgisinin önümüzdeki dönemde artabileceğini değerlendiriyoruz. Bunlara ek olarak, özellikle son dönemde Ortadoğu merkezli yatırımcıların Türkiye'de daha aktif olduklarını görüyoruz. 2015 yılında Türkiye'de, Ortadoğulu yatırımcıların yer aldığı 15 işlem gerçekleşirken 2014'te bu rakam 9 idi. Önümüzdeki dönemde de Ortadoğu coğrafyasından daha fazla yatırımcının Türkiye'ye geleceğini tahmin ediyoruz" dedi.